

NÉHÁNY PANNONIAI KÖEMLÉK.

A M. Nemzeti Múzeum régiségosztálya ismét gyarapodott néhány római feliratos emlékkel; ezek: 1. egy *római sírkő*, Kincses Ferencz *dunapentelei* (Fejér m.) szőlőjéből R. N. $\frac{65}{1905}$; 2. egy *oltár*, Csákberény község (Fejér m.) határából R. N. $\frac{68}{1905}$; és 3. egy *feliratos emléktöredék*, lelhelye *Budaörs* R. N. $\frac{71}{1905}$

I. *A dunapentelei sírkő*. Dunapentele község Öreghegyén, a hol az utolsó években már oly sok római kori emlék került napfényre, a mely Magyarország antik kulturáját illetőleg szolgál útmutatással, egy szántóföld fölhányása alkalmából kősírra akadtak, a melyben a csontváz mellett egy szürke agyagkorsót, egy agyagmécset, egy bronzlemezekkel borított faládácska maradványait, egy T alakú bronzfibulát, egy pár üveggyöngyöt és két, aranyhuzalból készített, henger alakú csüngőékszert találtak. A 2 m. hosszú és 68 cm. széles sír oldalait faragott kövek alkották, a melyek közül a sír jobb oldalát képező kő egy római sírkő volt, a melynek felső domborműves része már egész romlott állapotban van, alsó része azonban egy még jól olvasható II soros föliratot mutat. Ez a következő:

D M	D(is) M(anibus)
AVREL · HERACLI	Aurel(iae) Heracli
AE · FILIAE · QVAE ·	ae filiae quae
VIXIT ANNIS XVII	vixit annis XVII
5. MESIB ^{VS} VII · DIEB ^{VS}	me(n)sibus VII diebus
XXII · M · AVR · HERACL	XXII M. Aur(elius) Heracl
I ^{VS} · HASTAT LEG VII	ius hastat(us) leg(ionis) VII
▣ L · PATERET P ~~AT~~ MAE	[C]l(audiae) pater et p[ia] mate(r)
E NTE EOS T FL FLAVI	et ante eos T(itus) Fl(avius) Flavi
10. AN ^{VS} EVOK MART ^{VS} PET	anus evok(atus) maritus piet
A ^{VS} CAUSA POSVER ^{VT}	atis causa posuerunt.

A kő tehát, a melynek hossza 196 cm., szélessége 80 cm., *Aurelia Heraclia*, egy fiatalon, alig 18 éves korban meghalt asszony sírköve, a melyet szülei és férje állítottak föl kegyeletük jeléül. Atyja: *M. Aurelius Heraclius*, a ki a VII., a «*Claudia*» melléknevet viselő legióban, a melynek tábora Moesia superiorban állott,* mint *hastatus*, azaz dzsidás szolgált; férje: *Titus Flavius Flavianus*, *evocatus* volt, azaz oly katona, a ki szolgálati idejét már betöltötte és különös szolgálati, zsoldbeli és előléptetési kedvezmények ellenében újból kötelezte magát a szolgálatra.

A felirat maga nem épen a legjobb állapotú, kibetüzése azonban minden kétséget kizár. Így pl. a VII. legio mellékneve nagyon meg van sértve; csak ezt ▣ L olvashatjuk és mindazonáltal bizonyos a [*C*]l(*audia*)-nak való olvasása, mert a VII. legiónál csak a *Claudia*, nem pedig a *Flavia* melléknév

* Lásd: Röm. Staatsverwaltung von Joachim Marquardt II. (1876) p. 437.

jöhet tekintetbe; *Galba* alatt ugyan egy *leg. VII Gemina* is volt, de a **L** betűknek «*Claudia*»-nak való olvasása kétségtelen.

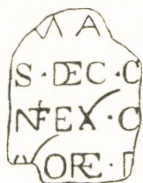
A férj katonai rangját feltüntető *evocatus* szónak «c» helyett «k»-val való írása ugyan kissé idegenszerű, de nem nagyon feltűnő. Egy a CIL. III-ban 10378. sz. alatt közzétett, Tétényben lelt és a M. N. Múzeumban őrzött köemlék feliratán is ugyanaz a cím «k»-val van írva.

II. *Csákberényi feliratos emlékkő*. 1905 október havában dr. Szőke Károly (csákberényi uradalmi és körorvos) múzeumunk régiségosztályát három, Csákberény határában lelt köemlékkel gyarapította, a mennyiben ezeket ajándékképpen intézetünknek beküldte. E három darab: 1. egy kis oltár (mag. 52 cm., szélesség 28 cm., vastagság 29 cm.); 2. egy antik mellszobor, (magasság 37 cm.) és 3. egy nyugvó nőstény oroszlán. A kis fogadalmi oltárt *Septimius Fulianus*, a ki a II. legió segédcapatjában szolgált, *Silvanus Silvester* istennek szentelte. Az 5 soros felirat a következő:

SIL SILVE	Sil(vano) Silve(stro)
SEP · IVLI	Sep(timius) Iuli
ANVS · M	anus miles
LEG II A · V S L	leg(ionis) II a(diutricis) v(otum) s(olvit) l(ibens)
M	m(erito).

Külömben kevés a tanulságos adat a föliraton. *Silvanus Silvester* istenség ismételt fordul elő oltárokon.

III. *Budaörsi köemlék*. Ugyancsak múlt évi október havában gyarapított a régiségosztály *Karácsonyi Fános dr.* kanonok szives közvetítése folytán köemlékek néhány töredékével, a melyek közül az egyik (lelhelye: Budaörs, Szőlőhegy; magassága 42 cm., szélessége 31 cm.) 4-soros fölirattal van ellátva és a mely megérdemli, hogy közelebről vegyük szemügyre. Úgy látszik, hogy valamely sírkő töredéke, a melyet [C. Iulius] Ma(ximi)anus, valószínűleg a *Colonia Aquinci decurio*-ja ill. *pontifex*-e, fölállított. A fölirat a következő:

[C · Iul(ius)] Ma[ximi]
[anu]s dec(urio) c[ol(oniae) A(quinci)]
[po]ntifex c[uran]
[te ux]ore p[ient(issima)]

Vajjon ez a kombináció tényleg helyes-e, meg nem ítélni, de valószínűnek látszik. Kétségtelen t. i., hogy az utolsó sorban egy X és az ezt megelőző V nyomai láthatók; bizonyos tehát, hogy itt *uxore* állott és így a 3. sorban levő C a *curante* szó kezdőbetűje lesz. Ez az emlékek tehát egy sírkő töredéke, a melyet [C. Iul.] Ma[ximianu]s, a ki a *decurio coloniae Aquinci* és a *pontifex* méltóságát viselte, fölállíttatott.

Budapest, 1906 január 21.

Mahler Ede.